

ustawy (Dz. U. R. P. № 78, poz. 443) postanawiam co następuje:

Art. 1. Przepis art. 25 ustawy z dnia 18 marca 1921 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i ich rodzin oraz o zaopatrzeniu rodzin po poległych i zmarłych lub zaginionych bez własnej winy, których śmierć, względnie zaginięcie, pozostaje w związku przyczynowym ze służbą wojskową (Dz. U. R. P. № 32, poz. 195) otrzymuje następujące brzmienie:

„Prawo do pobierania renty gaśnie:

1) w razie śmierci,
2) gdy osoba, pobierająca rentę została skazana prawomocnym wyrokiem sądowym:

- a) na karę śmierci, na karę więzienia lub ciężkiego więzienia powyżej jednego roku; w województwach poznańskim, pomorskim i w górnośląskiej części województwa śląskiego skazanie na karę więzienia w wymiarze wyżej określonym pociąga za sobą zgaśnięcie prawa do pobierania renty tylko w razie orzeczenia utraty obywatelskich praw honorowych,
b) bez względu na wysokość i rodzaj kary, za przestępstwo przeciwpaństwowe.

W wypadku zgaśnięcia prawa pobierania renty z powodów przewidzianych w punkcie 2 lit. a) niniejszego artykułu otrzymuje niewinna rodzina inwalidy wojennego zaopatrzenie w myśl odpowiedniego stosowania zasad art. 14, 17, 20 i 21 niniejszej ustawy”.

Art. 2. Wykonanie niniejszego rozporządzenia powierza się Ministrowi Spraw Wojskowych, Ministrowi Skarbu, Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej i Ministrowi Sprawiedliwości.

Art. 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*

Prezes Rady Ministrów i Minister Spraw Wojskowych:
J. Piłsudski

Minister: *K. Bartel*

Minister Spraw Wewnętrznych: *Sławoj Składkowski*

Minister Spraw Zagranicznych: *August Zaleski*

Minister Skarbu: *G. Czechowicz*

Minister Sprawiedliwości: *A. Meysztowicz*

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
Dr. Dobrucki

Minister Rolnictwa: *K. Niezabytowski*

Minister Przemysłu i Handlu: *E. Kwiatkowski*

Minister Komunikacji: *Romocki*

Minister Robót Publicznych: *Moraczewski*

Minister Pracy i Opieki Społecznej: *Dr. Jurkiewicz*

Minister Reform Rolnych: *Witold Staniewicz*

Minister Poczty i Telegrafów: *Bogusław Miedziński*

799.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej

z dnia 11 października 1927 r.

o emigracji.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. № 78, poz. 443) postanawiam co następuje:

Rozdział I.

O emigracji w ogólności.

Art. 1. Emigrantem w rozumieniu niniejszego rozporządzenia jest obywatel polski, który opuszcza lub opuścił terytorjum Rzeczypospolitej w poszukiwaniu pracy, lub dla jej wykonywania, lub w celach osadnictwa, albo też udając się do swego małżonka, krewnych i powinowatych, którzy już wyemigrowali poprzednio.

Za emigranta uważana będzie również każda osoba, opuszczająca terytorjum Rzeczypospolitej, lub przebywająca poza tem terytorjum razem z emigrantem, a będąca członkiem jego rodziny.

Nie są emigrantami:

- a) personel dyplomatyczny lub konsularny i osoby, które mu towarzyszą oraz delegaci misyj oficjalnych, naukowych, ekonomicznych i t. p.;
b) artyści wyjeżdżający na występy gościnne, osoby biorące udział w kongresach i konkursach, prelegenci i wogóle wszystkie osoby wyjeżdżające tylko dla dorywczej pracy poza granice Rzeczypospolitej z wyjątkiem robotników sezonowych.

Art. 2. Urząd Emigracyjny może rozciągnąć opiekę w granicach, niniejszem rozporządzeniem przewidzianych, również na obywateli polskich, odbywających podróż zamorską statkiem w klasie II, III lub klasie równorzędnej, względnie w międzypokładzie bez względu na cel podróży tych osób.

Art. 3. Emigranci państw innych, którzy wyjeżdżają z terytorjum Rzeczypospolitej Polskiej lub przejeżdżają przez nie, mogą korzystać z opieki polskich władz emigracyjnych w granicach przewidzianych rozporządzeniem niniejszem, o ile prawo wyjazdu lub przejazdu ich nie jest ograniczone specjalnymi przepisami.

Art. 4. Minister Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Spraw Zagranicznych ma prawo, na wniosek Urzędu Emigracyjnego i, w miarę możliwości, Państwowej Rady Emigracyjnej, wstrzymać czasowo emigrację całkowicie lub częściowo do pewnych państw, jeżeli wymaga tego ochrona życia, wolności, mienia oraz interesów ekonomicznych i moralnych emigrantów, a w porozumieniu i z Ministrem Spraw Wojskowych, jeśli wymagają tego względy dobra publicznego.

Art. 5. Kobiety w wieku do lat 21 mogą emigrować tylko jadąc razem z mężem, z rodzicami,

opiekunem, braćmi i siostrami pełnoletniemi, albo jeżeli udają się do swych rodziców, braci i sióstr pełnoletnich lub męża, posiadając należycie uwierzytelnione wezwanie powyższych osób.

Urząd Emigracyjny może w wyjątkowych wypadkach, zasługujących na uwzględnienie, zezwalać kobietom, o których mowa w ustępie poprzednim, na emigrację nawet w braku warunków w ustępie poprzednim wspomnianych.

Nieletni płci męskiej do lat 18-tu, o ile nie wyjeżdżają z rodzicami, braćmi i siostrami pełnoletniemi lub do tychże, emigrować mogą tylko po uzyskaniu zezwolenia Urzędu Emigracyjnego.

Art. 6. Paszport emigracyjny wydawany będzie na terytorjum Rzeczypospolitej bezpłatnie na podstawie zaświadczenia, stwierdzającego prawo emigranta do uzyskania takiego paszportu.

Zaświadczenia te wydawane będą przez Urząd Emigracyjny, względnie państwowe urzędy pośrednictwa pracy, lub komunalne urzędy pośrednictwa pracy w województwie śląskim, których kompetencje w tym zakresie określi rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej.

Zaświadczenia nie będą wydane:

- a) w wypadkach, w których na mocy postanowień niniejszego rozporządzenia oraz innych przepisów ustawowych lub wydanych na ich podstawie rozporządzeń, emigracja lub wogóle wyjazd zagranicę nie są dozwolone;
- b) osobom, którym wjazd do państwa, do którego pragną emigrować, nie jest dozwolony przez prawo imigracyjne względnie rozporządzenie danego państwa;
- c) osobom niezdolnym do utrzymywania się z własnej pracy z powodu podeszłego wieku, choroby, kalectwa, jeżeli nie wykażą, że mają zabezpieczone utrzymanie w miejscu, dokąd zamierzają emigrować.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych wydane w porozumieniu z Ministrami Spraw Zagranicznych, Pracy i Opieki Społecznej oraz Spraw Wojskowych ustali, jakie dokumenty niezbędne są do uzyskania paszportu emigracyjnego, tudzież określi tryb postępowania przy wydawaniu paszportów i ich formę.

Art. 7. Uprawianie agitacji wychodźczej na terytorjum Rzeczypospolitej jest wzbronione.

Za agitację wychodźczą uważa się udzielanie wszelkich wiadomości drukiem, słowem lub pismem o konjunkturze emigracyjnej w celu skłonienia do wyjazdu.

Art. 8. Trudnienie się udzielaniem wiadomości o stosunkach w państwach obcych pod względem konjunktury emigracyjnej, udzielaniem porad w sprawach przesiedlania się zagranicę w celach oznaczonych w art. 1 niniejszego rozporządzenia oraz ułatwianiem wyjazdów w tychże celach, wymaga zezwolenia Urzędu Emigracyjnego i może być wykonywane tylko z zachowaniem warunków tego zezwolenia.

Zezwolenia te wydawane być mogą:

1) przedstawicielom pracodawców państw obcych, ustanowionym za zgodą Rządu Polskiego w celu rekrutowania robotników polskich;

2) instytucjom oznaczonym w artykule 10 punkt 1) niniejszego rozporządzenia.

Urząd Emigracyjny obowiązany jest czuwać, ażeby wiadomości, udzielane o konjunkturze emigracyjnej w państwach obcych były dokładne.

Nie wymaga specjalnego zezwolenia ogłaszanie przez przedsiębiorstwa przewozowe, posiadające koncesję Rządu Polskiego na przewóz emigrantów, adresu przedsiębiorstwa, nazwy statków, kierunku utrzymywanej komunikacji i warunków podróży.

Wspomniane przedsiębiorstwa mogą wysłać prospekty tylko na wyraźne żądanie osób bezpośrednio zainteresowanych w wyjeździe.

Art. 9. Przepisy niniejszego rozporządzenia nie naruszają zobowiązań przyjętych przez Państwo w umowach międzynarodowych.

Rozdział II.

O władzach emigracyjnych.

Art. 10. Centralnym organem dla spraw emigracyjnych jest Urząd Emigracyjny podległy bezpośrednio Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej.

Do zakresu działania Urzędu Emigracyjnego należy:

- a) przygotowywanie, względnie opinjowanie projektów ustaw i rozporządzeń w sprawach dotyczących emigracji, reemigracji, imigracji i opieki nad wychodźcami;
- b) przygotowywanie przy współdziałaniu z Ministerstwem Spraw Zagranicznych, względnie opinjowanie projektów konwencji emigracyjnych i wszelkich układów międzynarodowych, dotyczących spraw podlegających kompetencji Urzędu Emigracyjnego;
- c) brań udziału w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Zagranicznych na kongresach i konferencjach międzynarodowych, traktujących o sprawach należących do kompetencji Urzędu Emigracyjnego;
- d) zbieranie wiadomości o stosunkach w państwach obcych pod względem konjunktury emigracyjnej oraz informowanie o niej instytucji, osób i władz zainteresowanych;
- e) przeciwdziałanie niedozwolonej agitacji wychodźczej i nielegalnemu werbunkowi emigrantów;
- f) ustalanie warunków werbowania osadników, wydawanie zezwoleń na najmowanie robotników do pracy zagranicę oraz nadzór nad werbowaniem i najmowaniem;
- g) sprawy związane z organizacją transportów i kierunkiem przejazdu emigrantów i reemigrantów;
- h) przedstawianie Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej wniosków w sprawach udzielania koncesyj na przewóz emigrantów oraz nadzór

- nad działalnością przedsiębiorstw, trudniących się przewozem emigrantów;
- l) opieka nad emigrantami i reemigrantami w czasie podróży;
  - j) ochrona tych praw i interesów emigrantów na miejscu pracy, które wypływają z międzynarodowych traktatów i konwencji w sprawach pracy i emigracji lub wynikają z umów przewozowych i umów o pracy, przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu;
  - k) opieka nad reemigrantami bezpośrednio po ich powrocie do kraju;
  - l) wydawanie opinii o statutach instytucji społeczno-kulturalnych, filantropijnych i gospodarczych, mających za zadanie roztaczanie opieki nad emigrantami, popieranie tych instytucji oraz sprawowanie nadzoru nad nimi, w myśl przepisów niniejszego rozporządzenia, rozporządzeń wydanych na jego podstawie lub na podstawie innych przepisów;
  - m) prowadzenie w porozumieniu z Głównym Urzędem Statystycznym statystyki ruchu emigracyjnego, reemigracyjnego i imigracyjnego;
  - n) zastępstwo ustawowe emigrantów w sprawach sądowych i pozasądowych o roszczenia majątkowe emigrantów do towarzystw przewozowych z mocy umowy przewozowej, zawartej w myśl artykułu 38 niniejszego rozporządzenia;
  - o) doręczanie reemigrantowi lub innym osobom do odbioru uprawnionym spadków, rent i odszkodowań, przesyłanych do kraju;
  - p) wszystkie inne sprawy przekazane Urzędowi Emigracyjnemu, w myśl przepisów niniejszego rozporządzenia, rozporządzeń wydanych na jego podstawie lub na podstawie innych przepisów.

Art. 11. Na czele Urzędu Emigracyjnego stoi Dyrektor, mianowany przez Prezydenta Rzeczypospolitej na wniosek Ministra Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Spraw Zagranicznych. Rada Ministrów ustala na wniosek Ministra Pracy i Opieki Społecznej zasady organizacji tego Urzędu.

Art. 12. Organami Urzędu Emigracyjnego są:

- a) ekspozytury i etapy emigracyjne na głównych punktach granicznych tudzież punktach zbiorczych wewnątrz kraju, oraz inspektorzy;
- b) państwowe urzędy pośrednictwa pracy i opieki nad wychodźcami w zakresie spraw dotyczących emigracji;
- c) radca do spraw emigracyjnych przy Komisarzu Generalnym Rzeczypospolitej Polskiej w Gdańsku, mianowany przez Ministra Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Spraw Zagranicznych.

Art. 13. Współdziałanie Urzędu Emigracyjnego i jego organów z organami wykonawczymi innych ministerstw określi rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej wydane w porozumieniu z właściwymi ministrami.

Zadania swe poza granicami Rzeczypospolitej wykonywa Urząd Emigracyjny zapomocą organów Ministerstwa Spraw Zagranicznych zgodnie z instruk-

cjami wydanymi przez Ministra Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Spraw Zagranicznych.

Wszelkie zarządzenia o charakterze ogólnym dla organów Ministerstwa Spraw Zagranicznych, dotyczące wykonywania zadań, przewidzianych w ustępie poprzednim, wydaje, na wniosek Ministra Pracy i Opieki Społecznej, Minister Spraw Zagranicznych.

W krajach uznanych za szczególnie ważne dla emigracji, ustanawia Minister Spraw Zagranicznych, na wniosek Ministra Pracy i Opieki Społecznej, osobnych radców do spraw emigracyjnych, pełniących swe obowiązki służbowe przy przedstawicielstwach dyplomatycznych, w krajach zaś, w których niema tych przedstawicielstw,—przy konsulatach.

Do okręgów, uznanych za szczególnie ważne dla emigracji, Minister Spraw Zagranicznych może, na wniosek Ministra Pracy i Opieki Społecznej, przydzielać na stałe lub czasowo radcę do spraw emigracyjnych, pełniącego swe obowiązki przy przedstawicielstwie dyplomatycznym, lub jego zastępcę do pełnienia obowiązków swych przy konsulacie.

Kompetencję radców do spraw emigracyjnych i ich zastępców określi rozporządzenie Ministra Spraw Zagranicznych, wydane w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej.

Art. 14. Urząd Emigracyjny prowadzi, w granicach ustalonych przez Ministra Pracy i Opieki Społecznej, bezpośrednio korespondencję ze wszystkimi władzami Rzeczypospolitej Polskiej wewnątrz kraju i ze wszystkimi instytucjami i przedsiębiorstwami wymienionymi w artykule 10 punkt 1) i w artykule 25 niniejszego rozporządzenia.

Korespondencję z urzędami dyplomatycznymi i konsularnymi Rzeczypospolitej Polskiej prowadzi Urząd Emigracyjny w zasadzie za pośrednictwem Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

Zakres korespondencji, którą Urząd Emigracyjny prowadzić będzie bezpośrednio z urzędami dyplomatycznymi i konsularnymi Rzeczypospolitej Polskiej oraz zasady, na których prowadzona będzie korespondencja Urzędu Emigracyjnego z zarządami i władzami emigracyjnymi innych państw, określi rozporządzenie Ministra Spraw Zagranicznych, wydane w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej.

Rozdział III.

O Państwowej Radzie Emigracyjnej.

Art. 15. Przy Ministrze Pracy i Opieki Społecznej tworzy się Państwową Radę Emigracyjną jako organ doradczy i opiniodawczy.

Art. 16. Do zakresu działania Państwowej Rady Emigracyjnej należy:

- 1) wydawanie opinii w sprawach poddanych pod jej obrady przez Ministra Pracy i Opieki Społecznej, a dotyczących:
  - a) polityki emigracyjnej, reemigracyjnej i imigracyjnej,
  - b) projektów ustawodawczych w powyższych sprawach,

- c) projektów konwencji międzynarodowych w sprawach emigracji, reemigracji i imigracji,
  - d) udzielania koncesyj na przewóz emigrantów;
- 2) przedstawianie Ministrowi wniosków i uwag w przedmiocie ustawodawstwa, polityki i opieki emigracyjnej, reemigracyjnej i imigracyjnej.

Art. 17. Państwowa Rada Emigracyjna składa się:

- a) z członków powołanych na wniosek Dyrektora Urzędu Emigracyjnego przez Ministra Pracy i Opieki Społecznej z pośród osób, pracujących teoretycznie lub praktycznie w zakresie emigracji;
- b) z przedstawicieli centralnych zawodowych organizacji robotniczych, rzemieślniczych i pracowników umysłowych, które Minister Pracy i Opieki Społecznej do udziału w Państwowej Radzie Emigracyjnej powoła, oraz z przedstawicieli organizacji rolniczych, które Minister Pracy i Opieki Społecznej powoła do udziału w tejże Radzie w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa;
- c) z przedstawicieli organizacji społecznych, działających w zakresie opieki nad emigrantami, a które Minister Pracy i Opieki Społecznej do udziału w Państwowej Radzie Emigracyjnej powoła.

Liczbę członków Państwowej Rady Emigracyjnej oraz przedstawicieli organizacji, określi rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej.

W pracach Państwowej Rady Emigracyjnej biorą stały udział, z głosem doradczym, przedstawiciele Ministrów: Spraw Wewnętrznych, Spraw Zagranicznych, Spraw Wojskowych, Skarbu, Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, Rolnictwa, Przemysłu i Handlu oraz Reform Rolnych.

Nadto, Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej, przysługuje prawo powoływania każdorazowo, z głosem doradczym, do udziału w pracach Państwowej Rady Emigracyjnej, rzeczoznawców.

Art. 18. Na posiedzeniach Państwowej Rady Emigracyjnej przewodniczy Minister Pracy i Opieki Społecznej, względnie wyznaczony przez niego zastępca.

Posiedzenia Państwowej Rady Emigracyjnej odbywają się w miarę potrzeby, nie rzadziej jednak niż raz na trzy miesiące.

Nadto Minister Pracy i Opieki Społecznej zwołuje nadzwyczajne zebranie Rady Emigracyjnej na życzenie jednej czwartej części jej członków.

Dla prawomocności posiedzenia Państwowej Rady Emigracyjnej konieczna jest obecność pięciu jej członków oraz przewodniczącego lub jego zastępcy.

Opinię Rady zapadają zwykłą większością głosów obecnych na posiedzeniu członków Rady.

Art. 19. Kadencja Państwowej Rady Emigracyjnej trwa trzy lata.

Odwołanie poszczególnych członków Państwowej Rady Emigracyjnej, przed upływem tego terminu w wypadkach regulaminem przewidzianych, należy do Ministra Pracy i Opieki Społecznej.

Na miejsce ustępującego członka Rady Minister Pracy i Opieki Społecznej powołuje innego do końca kadencji.

Opuszczenie przez członka Państwowej Rady Emigracyjnej dwóch kolejnych posiedzeń, bez podania powodów, pociąga za sobą utratę praw członka Rady.

Art. 20. Członkowie Państwowej Rady Emigracyjnej pełnią swe obowiązki honorowo.

Zamiejscowi członkowie Rady otrzymują zwrot kosztów przejazdu na posiedzenia w Warszawie i zpowrotem według taryfy II klasy pociągów poczesnych.

Art. 21. Regulamin Państwowej Rady Emigracyjnej opracowuje Rada, a zatwierdza Minister Pracy i Opieki Społecznej.

Rozdział IV.

O kredycie państwowym, przeznaczonym na cele opieki nad emigrantami.

Art. 22. Celem wykonywania zadań, wynikających z obowiązku opieki nad emigrantami, wstawia się corocznie do budżetu Państwa odpowiedni kredyt.

Art. 23. Przewidziany w art. 22 kredyt w szczególności przeznaczają się:

- a) na cele, związane z wyszkoleniem zawodowym emigrantów i udzielaniem wiadomości o warunkach pracy i pobytu w krajach imigracyjnych;
- b) na wydatki, związane z badaniem terenów, nadających się dla emigracji zarobkowej i osadnictwa, oraz na ogłaszanie wyników tych prac;
- c) na udzielanie zapomóg pozostającym na terytorjum Rzeczypospolitej rodzinom emigrantów w wypadkach, zasługujących na szczególne uwzględnienie;
- d) na urządzenie stacyj granicznych;
- e) na fundusz Ministerstwa Spraw Zagranicznych, przeznaczony na utrzymanie specjalnego personelu kontraktowego, pracującego na placówkach zagranicznych w sprawach emigracyjnych;
- f) na urządzenie w krajach osiedlenia szkół, burs, czytelni i domów ludowych dla emigrantów, organizowanie odczytów i widowisk o charakterze kulturalnym i społecznym;
- g) na pokrywanie kosztów nauczania i utrzymania na terytorjum Rzeczypospolitej dzieci emigrantów, w wypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie;
- h) na udzielanie zasiłków instytucjom społeczno-kulturalnym i filantropijnym, mającym za zadanie roztaczanie opieki nad emigrantami.

Art. 24. Dla decydowania w sprawach podziału i użycia kredytu, przeznaczanego na opiekę nad emigrantami, w myśl art. 22, tworzy się osobna komisja.

Komisja ta składa się z:

- a) Dyrektora Urzędu Emigracyjnego, względnie Wicedyrektora tegoż Urzędu, jako przewodniczącego;
- b) stałych delegatów Ministrów: Spraw Zagranicznych, Skarbu i Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego;
- c) urzędnika Urzędu Emigracyjnego, referującego sprawę kredytu na cele opieki nad emigrantami.

Wymienieni Ministrowie wyznaczają równocześnie stałych zastępców wspomnianych w punkcie b) delegatów.

Każdy z zastępców bierze udział w posiedzeniach komisji z głosem decydującym w razie nieobecności stałego delegata, którego stałym zastępcą został mianowany.

Posiedzenia komisji są ważne w obecności co najmniej czterech członków komisji, posiadających głos decydujący, licząc w tem przewodniczącego.

Decyzje komisji zapadają zwykłą większością głosów.

W razie równości głosów decyduje głos przewodniczącego.

Przewodniczący ma obowiązek zawieszenia decyzji komisji, naruszających przepisy niniejszego rozporządzenia, aż do rozstrzygnięcia sprawy przez Ministra Pracy i Opieki Społecznej.

Szczegółowy regulamin postępowania i prac komisji ustali rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Rozdział V.

O przedsiębiorstwach, trudniących się przewozem emigrantów.

Art. 25. Przewóz emigrantów dozwolony jest wyłącznie przedsiębiorstwom, posiadającym koncesję, wydaną, według swobodnego uznania, przez Ministrów Pracy i Opieki Społecznej oraz Przemysłu i Handlu, na wniosek Urzędu Emigracyjnego.

Minister Pracy i Opieki Społecznej, na wniosek Urzędu Emigracyjnego po porozumieniu się z Ministrem Przemysłu i Handlu, może zezwalać na przewóz emigrantów również i przedsiębiorstwom nie posiadającym koncesji, jeżeli żadne z przedsiębiorstw koncesjonowanych w danym kierunku nie utrzymuje komunikacji.

Art. 26. Koncesje mogą być udzielane tylko tym przedsiębiorstwom krajowym i zagranicznym, które rozporządzają środkami transportowymi, uznaniem przez Urząd Emigracyjny za odpowiednie pod względem higieny i bezpieczeństwa.

W szczególności koncesje wydawane być mogą:

- a) pełnoletnim i własnowolnym obywatelom polskim, stale zamieszkałym na terytorjum Rzeczypospolitej, mającym dobrą opinię, niepozbawionym prawa prowadzenia przedsiębiorstw i niekaranym sądownie za wykroczenia przeciwko przepisom emigracyjnym, albo za przestępstwa z chęci zysku;
- b) spółkom firmowym (jawnym), komandytowym, akcyjnym, akcyjno - komandytowym,

z ograniczoną odpowiedzialnością i spółdzielniom, mającym siedzibę na terytorjum Rzeczypospolitej, o ile spółnicy firmy, względnie zarządcy, są obywatelami polskimi, odpowiadającymi wymogom punktu a);

- c) cudzoziemcom oraz spółkom cudzoziemskim, pod warunkami, że:

1. udziela na żądanie Urzędu Emigracyjnego należytych pełnomocnictw obywatelowi polskiemu, który odpowiada warunkom, przewidzianym w p. a);

2. podporządkują się w kwestjach, tyjących się czynności emigracyjnych i spraw z nich wynikających, wszystkim ustawom i rozporządzeniom państwowym polskim.

Pełnomocnika przedsiębiorstwa cudzoziemskiego zatwierdza Urząd Emigracyjny.

Art. 27. Koncesja na przewóz emigrantów wydawana może być tylko na określony czas i do określonych krajów, ze ścisłym oznaczeniem portów wyjścia, przeznaczenia, ewentualnie i przesiadania.

W koncesji winno być wymienione statki, na których uskuteczniano będzie przez przedsiębiorców przewóz emigrantów.

Ministrowie Pracy i Opieki Społecznej oraz Przemysłu i Handlu, na wniosek Urzędu Emigracyjnego, mogą w czasie trwania koncesji zmienić warunki koncesji, ograniczając wynikające z niej uprawnienia, o ile wykonywanie koncesji przez przedsiębiorstwo nie odpowiada postanowieniom niniejszego rozporządzenia, lub wydanym na jego podstawie innym rozporządzeniom.

Art. 28. Przedsiębiorstwo, które uzyskało koncesję, winno złożyć kaucję na zabezpieczenie strat i szkód osób prywatnych oraz Państwa Polskiego, wynikających z tytułu wykonywania koncesji. Wysokość kaucyj i bliższe przepisy dotyczące kaucyj ustali rozporządzenie Ministrów Pracy i Opieki Społecznej oraz Przemysłu i Handlu.

Minister Pracy i Opieki Społecznej może na wniosek Urzędu Emigracyjnego orzec konfiskatę kaucji w całości lub w części w razie stwierdzonego niezastosowania się przedsiębiorstwa do jakiegokolwiek bądź warunku udzielonej przedsiębiorstwu koncesji.

Art. 29. Przedsiębiorstwo, które uzyskało koncesję, winno prowadzić w Warszawie biuro dla wykonywania czynności z przewozem emigrantów związanych.

W innych miastach mogą być, w miarę potrzeby, otwierane oddziały, jednakowoż po uprzednim uzyskaniu zezwolenia Urzędu Emigracyjnego, który może odmówić udzielenia zezwolenia bez podania motywów, względnie cofnąć wydane zezwolenie według swobodnego swego uznania. Kierownika oddziału zatwierdza Urząd Emigracyjny.

Postanowienia artykułu 28 mają odpowiednie zastosowanie do oddziałów tych przedsiębiorstw.

Art. 30. Zwrot kaucji nastąpić może najwcześniej po upływie trzech lat od dnia wygaśnięcia ważności udzielonej koncesji lub zwinienia oddziału.

Urzędowi Emigracyjnemu przysługuje prawo zatrzymania kaucji i po upływie oznaczonego w ustępie

pierwszym okresie czasu, o ile w ciągu tego czasu nie będą zaspokojone wszystkie prawnie wykazane pretensje Państwa Polskiego lub osób prywatnych, wynikające z tytułu wykonania przez przedsiębiorstwo koncesji.

Art. 31. Jeżeli kaucja ulegnie zmniejszeniu, przedsiębiorstwo obowiązane jest uzupełnić kaucję do pierwotnej wysokości najdalej w ciągu dwóch tygodni od dnia doręczenia wezwania pod rygorem natychmiastowego cofnięcia koncesji.

Art. 32. Urzędowi Emigracyjnemu służy prawo zaspokajania pretensyj emigrantów, wynikających z naruszenia przez przedsiębiorstwo postanowień artykułów 39, 44 i 45 z kaucyj, złożonych stosownie do postanowień artykułów 28 i 29 niniejszego rozporządzenia.

Art. 33. Pełnomocnicy, kierownicy oddziałów i inni pracownicy przedsiębiorstwa mogą otrzymywać jedynie stałe, wyrażone w określonej sumie wynagrodzenie.

Wszelkie kontrakty, uzależniające wysokość wynagrodzenia od liczby zawartych z emigrantami umów, obrotu przedsiębiorstwa, wyników jego działalności i t. p. są zabronione.

Nie mogą być angażowani w charakterze pełnomocników, kierowników oddziałów lub innych pracowników przedsiębiorstwa:

- 1) posłowie i senatorowie;
- 2) osoby, zatrudnione w służbie państwowej lub samorządowej, duchowieństwo wszystkich wyznań;
- 3) właściciele lub zarządcy banków i kantorów wymiany pieniędzy, przedsiębiorstw ekspedycyjnych oraz wszelkiego rodzaju biur komisowych lub informacyjnych do spraw prywatnych, jako też właściciele lub zarządcy restauracji, kawiarni, hoteli i domów noclegowych oraz członkowie ich rodzin wspólnie z nimi mieszkający.

Adwokaci, obrońcy sądowi oraz lekarze mogą być zatrudniani przez przedsiębiorstwa okrętowe wyłącznie w zakresie swego zawodu.

Art. 34. Zabronione jest pracownikom przedsiębiorstwa wykonywać czynności swe służbowe poza lokalem biurowym, z wyjątkiem czynności, które z natury rzeczy w lokalu biurowym wykonywane być nie mogą.

Pracownicy przedsiębiorstwa, przyjmujący emigrantów w portach wsiadania i przeznaczenia oraz konwojujący transport, winni posiadać znajomość języka polskiego, mieć specjalne odznaki łatwo dostrzegalne oraz legitymacje służbowe.

Art. 35. Na żądanie Urzędu Emigracyjnego, który decyduje w danym wypadku według swobodnego swego uznania, pełnomocnik przedsiębiorstwa oraz kierownik oddziału winni być odwołani.

Urząd Emigracyjny może zabronić przedsiębiorstwu zatrudniać tych pracowników w jakimkolwiek bądź charakterze na terytorjum Rzeczypospolitej.

Art. 36. Przedsiębiorstwo winno przy uzyskaniu koncesji przedstawić Urzędowi Emigracyjnemu imienny wykaz wszystkich swych pracowników ze szczegółowym podaniem czynności każdego z nich.

Zmiany personelu winny być podane do wiadomości Urzędu Emigracyjnego najdalej w ciągu ośmiu dni.

Art. 37. Poza księgami, które w myśl odnośnych ustaw obowiązane są prowadzić przedsiębiorstwa handlowe i przemysłowe, każde przedsiębiorstwo, posiadające koncesję na przewóz emigrantów, obowiązane jest prowadzić, na żądanie Urzędu Emigracyjnego, księgi specjalne, uzewnętrzniające bieg interesów przedsiębiorstwa na terytorjum Rzeczypospolitej.

Książki te zarówno jak i korespondencja winny być przechowywane przez przedsiębiorstwo na terytorjum Rzeczypospolitej w ciągu lat pięciu od daty ostatniego wpisu, względnie otrzymania lub wystosowania pisma.

Urzędowi Emigracyjnemu przysługuje prawo dokonywania kontroli wszystkich ksiąg i korespondencji przedsiębiorstwa.

Bliższe przepisy dotyczące księgowości i prowadzenia korespondencji przez przedsiębiorstwo wydane będą przez Urząd Emigracyjny.

Art. 38. Przedsiębiorstwo przewozowe skutecznie może przewozić emigranta jedynie na podstawie pisemnej umowy przewozowej.

Umowa przewozowa winna być spisywana w języku polskim w trzech egzemplarzach, z których jeden pozostaje w aktach przedsiębiorstwa przewozowego, drugi doręcza się emigrantowi, a trzeci, przed końcem każdego miesiąca, winien być składany do Urzędu Emigracyjnego.

Umowa przewozowa winna być doręczona emigrantowi bezpośrednio po uiszczeniu przewidzianej taryfą ceny karty okrętowej.

Umowa może być zawierana jedynie z osobami, które posiadają zaświadczenie, o którym mowa w artykule 6 niniejszego rozporządzenia.

W umowie należy zastrzec, że na żądanie emigranta przedsiębiorstwo winno się poddać co do sporów, wyniknąć mogących z wykonania umowy, rozstrzygnięciu polubownemu konsulów polskich zagranicą zgodnie z punktem 2 artykułu 18 ustawy z dnia 11 listopada 1924 r. o organizacji konsulatów i o czynnościach konsulów (Dz. U. R. P. № 103, poz. 944).

Szczegółowe przepisy, dotyczące formy, treści i sposobu zawierania umowy, wydane będą przez Urząd Emigracyjny.

Art. 39. Do obowiązków przedsiębiorcy należy:

- a) przewiezienie emigranta i jego bagażu z miejsca do miejsca, oznaczonych w umowie przewozowej;
- b) dostarczenie emigrantowi mieszkania i dostatecznego utrzymania w ciągu trwania podróży i w czasie przerw tej podróży;
- c) zapewnienie bezpłatnej pomocy lekarskiej w ciągu trwania podróży oraz ponoszenie kosztów pogrzebu w razie śmierci emigranta podczas podróży;
- d) ubezpieczenie w jednym z towarzystw ubezpieczeniowych polskich, na warunkach ustalonych w akcie koncesyjnym, emigranta od wypadku i bagażu od utraty i uszkodzenia.

Art. 40. Zabronione jest przedsiębiorcy:

- a) zawierać bez zgody Urzędu Emigracyjnego umowy z emigrantami, na mocy których emigrant zobowiązuje się należność lub część należności za przejazd uiścić pracą podczas przejazdu lub po przybyciu na miejsce przeznaczenia;
- b) zawierać umowy z emigrantami wbrew przepisom niedopuszczającym te kategorie emigrantów do krajów przeznaczenia;
- c) wymagać jakichkolwiek bądź opłat dodatkowych, ponad taryfę, za korzystanie z kolei i innych środków komunikacji i t. p.;
- d) wymagać od emigranta usług osobistych.

Wszelkie postanowienia umów z emigrantami, zwalniające przedsiębiorstwo od wykonania jakiegokolwiek z obowiązków jego, w niniejszym rozporządzeniu wymienionych, lub ograniczające jego odpowiedzialność, są nieważne.

Art. 41. Taryfy oraz zmiany taryf winny być przedstawiane do zatwierdzenia Urzędowi Emigracyjnemu w terminie co najmniej 14-dniowym przed zamierzonym wprowadzeniem w życie.

Wszelkie zmiany taryf nie obowiązują emigrantów, którzy umowy transportowe zawarli przed wprowadzeniem zatwierdzonej zmiany, chyba że zmiana miała na celu obniżenie taryfy.

Przedsiębiorstwo nie może udzielać redukcji cen, zatwierdzonych przez Urząd Emigracyjny, poszczególnym emigrantom lub grupom emigrantów oraz bezpłatnie przewozić emigrantów, o ile nie posiada na to specjalnego zezwolenia Urzędu Emigracyjnego.

Ceny kart okrętowych winny być podane do wiadomości emigrantów przez wywieszenie cennika na widocznych miejscach w lokalach biurowych przedsiębiorstwa.

Art. 42. Statek przeznaczony do transportu emigrantów winien być odpowiednio do podróży przygotowany.

Polskie władze portowe, jak również dyplomatyczne i konsularne oraz radca do spraw emigracyjnych w Gdańsku uprawnione są do sprawdzania stanu statku i jego przygotowania do podróży.

Art. 43. Przy urządzaniu transportów zbiorowych do portów wsiadania zarówno komunikacji pośredniej, jak i bezpośredniej, przedsiębiorstwo winno stosować się do warunków określonych przez Urząd Emigracyjny.

Do każdego, udającego się koleją do portów, transportu emigrantów przedsiębiorstwo obowiązane jest wyznaczyć konwojenta.

Koszta utrzymania i mieszkania emigranta od chwili stawienia się jego w miejscu i w czasie wskazanym w zawiadomieniu przedsiębiorstwa, albo w braku osobnego zawiadomienia w ciągu ośmiu dni poprzedzających termin odejścia statku, oznaczony w umowie, aż do chwili faktycznego odejścia statku, ponosi przedsiębiorstwo.

Art. 44. Jeżeli wskutek choroby lub jakichkolwiek innych uznanych przez Urząd Emigracyjny za ważne powodów, niezależnych od emigranta, emi-

grant przed rozpoczęciem podróży odstępuje od zawartej umowy przewozowej, przedsiębiorstwo obowiązane będzie zwrócić emigrantowi wpłacone za przejazd pieniądze bez wszelkich potrąceń. Obowiązek ten obciąża przedsiębiorstwo w stosunku do spadkobierców emigranta w razie jego śmierci przed rozpoczęciem podróży.

W innych wypadkach odstąpienia emigranta od umowy przed rozpoczęciem podróży przedsiębiorstwo zwraca emigrantowi wpłacone za przejazd pieniądze po potrąceniu 5% ceny karty okrętowej lub 10% wpłaconego zadatku za kartę okrętową.

Jeżeli emigrant odstąpi od umowy w czasie podróży, przedsiębiorstwo zwraca emigrantowi wpłacone za przejazd pieniądze, po potrąceniu kosztów odbytej podróży według taryfy. Obowiązek ten obciąża przedsiębiorstwo w stosunku do spadkobierców emigranta w razie śmierci jego w czasie podróży.

W razie, gdyby osoby, z którymi została na mocy niniejszego rozporządzenia zawarta przez przedsiębiorstwo umowa przewozowa, nie zostały dopuszczone do wyładowania w kraju przeznaczenia z jakichkolwiek bądź powodów, względnie zostały zwrócone z drogi, przedsiębiorstwo obowiązane będzie bezpłatnie odwieźć osoby te do miejsca zamieszkania oraz zwrócić im wpłacone za przejazd pieniądze. Ten sam obowiązek obciąża przedsiębiorstwo w stosunku do członków rodziny emigranta, o ile wskutek śmierci głowy rodziny lub niedopuszczenia go do imigracji zechcą oni wrócić do Polski.

Warunki przewozu powrotnego nie mogą być gorsze od warunków pierwotnego transportu.

Art. 45. W razie opóźnienia, trwającego dłużej niż siedem dni, odjazdu statku z portu załadowania, emigrantowi wolno jest żądać rozwiązania umowy przewozowej i zwrotu wpłaconych pieniędzy.

Prócz tego przedsiębiorstwo winno uiścić emigrantowi koszty przejazdu do portu i zpowrotem oraz koszty utrzymania podczas tych przejazdów.

Nie przesądza to jednak prawa emigranta do żądania zwrotu strat, które mogły wyniknąć dla niego wskutek opóźnienia wyjazdu statku.

Jeżeli emigrant zmuszony będzie zatrzymać się w jednym z portów pośrednich podróży, z powodu awarii lub z powodu kwarantanny, wtedy koszta żywienia emigranta, a w razie potrzeby i pomieszczenia ponosi przedsiębiorstwo.

Jeżeli statek okazał się niezdatny do dalszej podróży, albo z powodu uszkodzenia zatrzymuje się dłużej niż piętnaście dni, wówczas przedsiębiorstwo winno zawieźć emigrantów do miejsca przeznaczenia innym statkiem bez jakichkolwiek bądź dopłat.

Art. 46. Urząd Emigracyjny uprawniony jest do wydania zarządzeń przedsiębiorstwom przewozowym, aby emigranci nie byli dopuszczani na pokład dopóki nie będą poddani badaniom lekarskim, a bagaż ich zdezynfekowany.

Art. 47. Celem sprawowania przez Urząd Emigracyjny kontroli i nadzoru nad ściśmym wykonywaniem obowiązków przedsiębiorstwa wobec emigrantów podczas przewozu ich drogą lądową i morską, przedsiębiorstwo winno udzielać delegatom Urzędu Emigracyjnego bezpłatnego przejazdu przy transpor-

tach emigrantów, wpłacać dla tychże delegatów, do Urzędu Emigracyjnego diety, obliczone według norm i zasad przysługujących urzędnikom państwowym VI st. sł. przy podróżach zagranicznych, za cały czas trwania tych delegacji, niemniej jednak, jak za dni czternaście, oraz udzielać im bezpłatnego przejazdu powrotnego drogą morską, jako też uiszczać koszty przejazdu takiego drogą lądową.

Ilość delegacji na koszt przedsiębiorstwa, czas trwania poszczególnych delegacji oraz inne bliższe przepisy i warunki tych delegacji, ustali, dla poszczególnych przedsiębiorstw, rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej.

Art. 48. Każdy statek wiozący emigrantów winien mieć wśród obsługi co najmniej 1 tłumacza, władającego językiem polskim w słowie i piśmie.

Napisy, dotyczące podróży III klasy i międzypokładowych winny być umieszczone także i w języku polskim.

Art. 49. Przedstawiciele dyplomatyczni i konsularni Rzeczypospolitej Polskiej, radcowie do spraw emigracyjnych oraz zastępcy tych radców, bądź osobiście, bądź przez zastępców, tudzież delegaci Urzędu Emigracyjnego mają prawo dokonywania na pokładach statków wywiadów z emigrantami, badań na miejscu warunków przewozu, przyjmowania zażaleń oraz interwenjowania w sprawach emigrantów u władz portowych, u zarządców przedsiębiorstwa i u kapitana statku.

Art. 50. Przedsiębiorstwo, posiadające koncepcję na przewóz emigrantów winno, na żądanie przedstawicielstwa dyplomatycznego lub konsularnego Rzeczypospolitej Polskiej zagranicą, przewozić bezpłatnie lub za zniżoną opłatą do Polski obywateli polskich, pozostających bez środków do życia.

Normy dla poszczególnych przedsiębiorstw w tym względzie oznaczone będą przez Ministra Pracy i Opieki Społecznej.

Bliższe przepisy co do sposobu wykorzystywania przez przedstawicielstwa dyplomatyczne i konsularne przysługujących im na mocy artykułu niniejszego uprawnień w stosunku do poszczególnych przedsiębiorstw, wydane będą przez Ministrów Spraw Zagranicznych oraz Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Rozdział VI.

O osadnictwie.

Art. 51. Werbowanie na osadnictwo do jakiegokolwiek kraju poza granice Rzeczypospolitej Polskiej, jest niedozwolone.

Minister Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Reform Rolnych oraz Ministrem Spraw Zagranicznych może jednak, na wniosek Urzędu Emigracyjnego, zezwolić na zaangażowanie w określonym terminie, do pewnego kraju, pewnej ściśle określonej liczby osadników, na warunkach w zezwoleniu określonych, o ile zapewniona im będzie opieka, tak pod względem higienicznym, jak materialnym i moralnym w kraju osadniczym.

Art. 52. W wypadkach udzielenia wyjątkowych na angażowanie osadników zezwoleń, o których mowa w ustępie drugim art. 51, Minister Pracy i Opieki Społecznej określi warunki podróży zwerbowanych osadników oraz ustali formę i rozmiary odpowiedzialności materialnej strony angażującej.

Warunki i rozmiar ulg, z jakich w tych wypadkach, korzystać będą werbowani osadnicy przy przejazdach koleją w granicach Rzeczypospolitej Polskiej—ustali rozporządzenie Ministra Komunikacji, wydane w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej.

Rozdział VII.

O najmowaniu robotników do pracy zagranicę.

Art. 53. Najmowanie robotników polskich do pracy zagranicę uskuteczniane być może tylko po uzyskaniu i w granicach specjalnego zezwolenia Urzędu Emigracyjnego, określającego kraj, do którego będą robotnicy najęci, zawód i liczbę robotników, którzy mogą być zakontraktowani, obszar, na którym najmowanie może się odbywać oraz czas, na jaki zezwolenie zostało wydane.

Art. 54. Zbiorowe zapotrzebowanie pracodawców zagranicznych winno być opatrzone zaświadczeniem władzy kompetentnej kraju, do którego robotników się najmuje, stwierdzającym, że wszystkie podane w zapotrzebowaniu dane zgodne są z istotnym stanem rzeczy.

W zapotrzebowaniu wskazać należy nazwisko pracodawcy lub jego przedstawiciela, osobę upoważnioną do podpisywania umowy najmu, przyjmowania robotników w Polsce i na miejscu przeznaczenia oraz warunki pracy.

Art. 55. Najmowanie robotników przez pracodawców cudzoziemskich lub ich przedstawicieli odbywać się może tylko za pośrednictwem państwowych urzędów pośrednictwa pracy lub komunalnych urzędów pośrednictwa pracy w województwie śląskim, według instrukcyj wydawanych przez Urząd Emigracyjny.

Art. 56. Każdy robotnik otrzymuje przed wyjazdem umowę o pracę, sporządzoną w języku polskim oraz w języku pracodawcy.

Umowa o pracę zawierać powinna:

- 1) nazwisko i miejsce zamieszkania pracodawcy,
- 2) miejsce i rodzaj przedsiębiorstwa, w którym robotnik będzie zatrudniony,
- 3) imię i nazwisko, rok urodzenia, gminę w której robotnik jest zapisany do ksiąg ludności jako stały jej mieszkaniec, względnie gminę jego przynależności i ostatnie jego miejsce zamieszkania,
- 4) czynności, które mają być wykonywane przez robotnika,
- 5) oznaczenie czasu trwania umowy najmu,
- 6) wypadki i warunki rozwiązania umowy przed upływem terminu,
- 7) oznaczenie liczby godzin pracy dziennej, przerw oraz dni świątecznych,
- 8) oznaczenie płacy dziennej, ewentualnie miesięcznej, wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych, świadczeń w naturze, terminów wypłat i wynagrodzenia za roboty akordowe,
- 9) zobowiązania pracodawcy w razie choroby, wypadków nie-

szczęśliwych lub śmierci robotnika, 10) warunki przejazdu robotnika na miejsce pracy i powrotu do kraju, 11) gwarancje, że robotnicy nie są najęci z powodu strajku lub lokautu w przedsiębiorstwach i że robotnicy korzystać będą co najmniej z tych samych warunków pracy i płacy, co robotnicy tych samych zawodów i kwalifikacji w kraju imigracyjnym, 12) oznaczenie organów powołanych do rozstrzygania sporów pomiędzy pracodawcą, a robotnikiem, wynikłych z powodu wykonywania umowy o pracę.

Wzór umowy o pracę podlega każdorazowo zatwierdzeniu przez Urząd Emigracyjny w trybie, który ustalony zostanie rozporządzeniem Ministra Pracy i Opieki Społecznej.

Art. 57. Zakontraktowani robotnicy otrzymują ulgi przy przejazdach koleją w granicach Rzeczypospolitej Polskiej.

Warunki udzielania ulg i rozmiar ich przy przejazdach koleją ustali rozporządzenie Ministra Komunikacji wydane w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej.

Rozdział VIII.

Postanowienia karne.

Art. 58. Winny namawiania do emigrowania (art. 7) z chęci przysporzenia zysku sobie lub innej osobie—będzie karany więzieniem do sześciu miesięcy oraz grzywną do 1.000 zł.

Art. 59. Winny namawiania do emigrowania (art. 7) celem spowodowania lub podtrzymania w większych rozmiarach emigracji do pewnych krajów—będzie karany więzieniem do sześciu miesięcy oraz grzywną do 2.000 zł.

Art. 60. Winny namawiania do emigrowania (art. 7) wbrew rozporządzeniom, wydanym na podstawie artykułu 4 niniejszego rozporządzenia, będzie karany więzieniem do sześciu miesięcy oraz grzywną do 1.000 zł.

Jeżeli czynu oznaczonego w ustępie pierwszym dopuszczono się z chęci zysku, winny będzie karany więzieniem do dwóch lat oraz grzywną do 2.000 zł.

Art. 61. Winny namawiania do emigrowania (art. 7) przez fałszywe przedstawienia lub przez jakiegokolwiek inne podstępne działania—będzie karany więzieniem do dwóch lat oraz grzywną do 4.000 zł.

Jeżeli czynu oznaczonego w ustępie pierwszym dopuszczono się z chęci zysku, winny będzie karany więzieniem do trzech lat oraz grzywną do 5.000 zł.

Art. 62. Winny udzielania nieprawdziwych wiadomości o stosunkach w państwach obcych pod względem konjunktury emigracyjnej—będzie karany więzieniem do roku oraz grzywną do 2.000 zł.

Art. 63. Winny bezprawnego werbowania osadników, bądź angażowania robotników poza granice Rzeczypospolitej Polskiej—będzie karany więzieniem do dwóch lat oraz grzywną do 2.000 zł.

Art. 64. Winny przewozu emigrantów lub zawarcia umowy przewozowej (art. 38) bez uzyskania koncesji lub zezwolenia, przewidzianych w artykule

25, będzie karany więzieniem do roku oraz grzywną do 5.000 zł.

Art. 65. Winny naruszenia postanowień zawartych w artykułach 8 ustępy pierwszy i piąty, 29 ustęp drugi, 33, 34, 36 ustęp drugi, 37 ustępy pierwszy i drugi, 38 ustępy pierwszy, drugi, trzeci, czwarty i piąty, 39, 40 ustęp pierwszy, 41, 42 ustęp pierwszy, 43, 44 ustępy czwarty i piąty, 45 ustępy czwarty i piąty, 48, 56 ustępy pierwszy i drugi oraz przepisów wydanych na mocy artykułów 37 ustęp czwarty, 38 ustęp szósty, jako też zarządzeń wspomnianych w artykułach 46, 51 ustęp drugi i 52 ustęp pierwszy, jak również winny zawarcia umowy przewozowej wbrew przepisom wydanym na mocy artykułu 4—będzie karany aresztem do sześciu tygodni lub grzywną do 2.000 zł., albo obu temi karami łącznie.

Władza orzekająca oznaczy w orzeczeniu na wypadek niemożności ściągnięcia grzywny—karę zastępczego aresztu, według słusznego uznania, jednak nie ponad cztery tygodnie.

Art. 66. Postanowienia karne niniejszego rozporządzenia nie wykluczają ukarania według surowszych przepisów innych ustaw karnych, o ile dany czyn przepisy te równocześnie narusza.

Art. 67. W razie niemożności ściągnięcia grzywny, orzeczonych na podstawie niniejszego rozporządzenia, grzywny potrącane będą z kaucyj, o ile orzeczono je względem osób, za których działalność złożono w myśl artykułów 28 i 29 kaucję.

Art. 68. Wykrywanie przestępstw, przewidzianych w artykułach 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64 i 65 łącznie z przeprowadzaniem dochodzeń w tych sprawach, wchodzi w zakres czynności władz emigracyjnych, niezależnie od uprawnień policji państwowej.

Inne władze, czy to państwowe, czy samorządowe i ich organa, obowiązane są udzielać w tym względzie organom emigracyjnym pomocy, a gdyby one same natrafiły na ślad popełnienia przestępstwa, obowiązane są donieść o tem władzom emigracyjnym, niezależnie od obowiązku zawiadomienia policji państwowej.

Art. 69. Organami, powołanymi do rozpoznawania spraw o przestępstwa, wymienione w artykułach 58, 59, 60, 61, 62, 63 i 64 niniejszego rozporządzenia, są sądy.

Orzekanie kar za przestępstwa, przewidziane w artykule 65, należy do władz administracyjnych I instancji.

Ukarany przez władzę administracyjną może w ciągu dni siedmiu od dnia doręczenia orzeczenia wnieść na ręce władzy, która orzeczenie wydała, żądanie przekazania sprawy właściwemu sądowi powiatowemu (pokoju), który postąpi wedle przepisów postępowania obowiązujących w I instancji sądowej.

Wyrok sądu okręgowego wydany w drugiej instancji jest prawomocny.

Na obszarze mocy obowiązującej ustawy postępowania karnego 1877 r. stosuje się przepisy o policyjnych mandatach karnych.

Art. 70. W sprawach o przestępstwa przewidziane w artykule 65, o ile rozstrzyga je sąd powiatowy (pokoju), prawo popierania oskarżenia przed tym sądem służy niezależnie od innych organów państwowych również przedstawicielowi Urzędu Emigracyjnego.

Art. 71. Na obszarze mocy obowiązującej ustawy karnej 1852 r. wprowadza się następujące postanowienia:

- 1) zamiast więzienia orzeka się ścisły areszt;
- 2) czyny zagrożone ścisłym aresztem są występkami;
- 3) odwołanie można wnieść niezależnie od postanowień § 283 p. k.

Art. 72. Skazanie za występki przewidziane w niniejszym rozporządzeniu na karę pozbawienia wolności nie niższą niż sześć miesięcy połączone jest:

- 1) na obszarze mocy obowiązującej kodeksu karnego z roku 1903 z pozbawieniem praw przewidzianem w artykule 30 k. k.;
- 2) na obszarze mocy obowiązującej ustawy karnej z roku 1852 — ze skutkami następującymi w wypadku skazania za zbrodnię.

Na obszarze mocy obowiązującej kodeksu karnego z roku 1871 przy skazaniu za występki przewidziane w niniejszym rozporządzeniu można orzec utratę obywatelskich praw honorowych na zasadach § 32 k. k.

Art. 73. Odpisy wyroków sądowych, względnie orzeczeń władz administracyjnych w sprawach o naruszenie postanowień niniejszego rozporządzenia winny być przesyłane Urzędowi Emigracyjnemu celem wydania w razie potrzeby właściwych zarządzeń.

Rozdział IX.

Przepisy przejściowe i końcowe.

Art. 74. Członkowie Państwowej Rady Emigracyjnej, utworzonej na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 lipca 1925 r. o utworzeniu Państwowej Rady Emigracyjnej (Dz. U. R. P. № 76, poz. 535) pełnią swe obowiązki do końca kadencji w temże rozporządzeniu ustalonej.

Art. 75. Koncesje na sprzedaż biletów emigrantom, wydane przedsiębiorstwom okrętowym przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia, zachowują swą moc do dnia 31 grudnia 1927 roku.

Art. 76. Wykonanie niniejszego rozporządzenia powierza się Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami, w stosunku zaś do orzecznictwa karnego — Ministrowi Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Ministrem Pracy i Opieki Społecznej.

Art. 77. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w 2 miesiące po ogłoszeniu.

Jednocześnie tracą moc wszelkie przepisy sprzeczne z postanowieniami niniejszego rozporządzenia.

W szczególności tracą moc art. 265 k. k. z 1903 r., ustawa z 21 stycznia 1897 r., zawierająca postano-

wienia karne odnośnie do trudnienia się sprawami wychodźstwa (austr. Dz. P. P. № 27) ustawa z 9 czerwca 1897 r. o wychodźstwie (Dz. Ust. Rzeszy niem. str. 463) oraz ustawa z dnia 4 listopada 1920 r. w przedmiocie uregulowania spraw dobrowolnej oraz przymusowej migracji ludności (Dz. U. R. P. № 108, poz. 707).

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*

Prezes Rady Ministrów i Minister Spraw Wojskowych: *J. Piłsudski*

Minister: *K. Bartel*

Minister Spraw Wewnętrznych: *Sławoj Składkowski*

Minister Spraw Zagranicznych: *August Zaleski*

Minister Skarbu: *G. Czechowicz*

Minister Sprawiedliwości: *A. Meysztowicz*

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego: *Dr. Dobrucki*

Minister Rolnictwa: *K. Niezabytowski*

Minister Przemysłu i Handlu: *E. Kwiatkowski*

Minister Komunikacji: *Romocki*

Minister Robót Publicznych: *Moraczewski*

Minister Pracy i Opieki Społecznej: *Dr. Jurkiewicz*

Minister Reform Rolnych: *Witold Staniewicz*

Minister Poczty i Telegrafów: *Bogusław Miedziński*

800.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych

z dnia 13 września 1927 r.

w sprawie wykonania rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 1 czerwca 1927 r. o zwolnieniu przedterminowem osób, odbywających karę pozbawienia wolności z mocy wyroków wojskowych sądów karnych.

Na podstawie art. 1 pkt. 4 oraz art. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 1 czerwca 1927 r. o zwolnieniu przedterminowem osób, odbywających karę pozbawienia wolności z mocy wyroków wojskowych sądów karnych (Dz. U. R. P. № 50, poz. 449) zarządzam co następuje:

§ 1. Minister Spraw Wojskowych decyduje o przedterminowem zwolnieniu:

A) oficerów, odbywających wszelkie kary pozbawienia wolności,

B) szeregowych i innych osób, skazanych wyrokami wojskowych sądów karnych, odbywających kary:

1) bezterminowego (dożywotniego) pozbawienia wolności, lub terminowego w wymiarze ponad lat sześć;

2) pozbawienia wolności w wymiarze poniżej 6 lat, wyznaczonego wskutek aktów łaski, zamiast